

O p o n e n t s k ý p o s u d e k

k doktorské disertační práci JUDr. Ing. Daniela Srnce
" Práva a povinnosti při prodeji zboží v obchodě "

Zvolené téma odpovídá významu předmětu disertace pro sbližování domácích právních předpisů s právními předpisy Evropských společenství a tím i plnění povinností České republiky, plynoucích z postavení členského státu.

Ačkoliv z poznatků současné právní praxe jde o oblast, která ještě není příliš frekventována, vše nasvědčuje tomu, že se situace v budoucnosti změní. Spotřebitelé, kteří se v porovnání s dnešním stavem budou se svými právy stále více seznamovat budou se také více domáhat jejich plnění; to budou muset jejich smluvní partneři respektovat a nezbyde jim, než současnou praxi, která se leckde ocitá na hranici práva, těmto zákonným požadavkům přizpůsobit.

Autor doktorské disertační práce správně vystihuje, jakou prioritu má v evropském právním prostředí úprava ochrany kupujícího jako slabší smluvní strany. Předcházel tomu i vývoj právních úprav v posledních desetiletích zejména i v zemích, bezprostředně sousedících s Českou republikou, například i ve Spolkové republice Německa a také vývoj při sjednocování tamní judikatury soudů. Sjednotit nejen úpravu spotřebitelského práva, což se již stalo alespon v primárních změnách občanského zákoníku na základě přijaté novelizace, ale zejména na uznání postavení těchto práv v praxi je ještě i dnes určitých dluhem českého právního prostředí. Autorova doktorská disertační práce se tohoto úkolu v oblasti nauky a v následném působení na praxi náležitě zhostila.

Je potřebné také vyzdvihnout, že se autor nevyhýbá otázkám, které se staly aktuálními v době současné hospodářské krize. Větší citlivost k ochraně práv spotřebitelů bude nezbytnou podmínkou pro přežití řady podniků v konkurenčním boji. V souvislosti s úspornějším přístupem spotřebitelů při realizaci vlastních potřeb bude úspěch obchodních organizací spočívat nejen na kvalitě poskytovaných služeb v její bezprostřední materiální podobě, ale i v celkové kultuře obchodu, zejména též na tom, jak tyto organizace budou přistupovat k plnění svých právních povinností vůči svým partnerům - spotřebitelům.

V souvislosti s historickými reminiscencemi, z nichž je zřejmé, že autor disertační práce její předmět dokonale zvládl, si správně disertační práce klade otázku, jaký bude další vývoj právní ochrany kupujícího po skončení a odeznání současné hospodářské krize. Své úvahy dokonale vsadil do kontextu dalšího prohlubování základních prvků, již obsažených v mnoha desetiletí již účinných principů Charty ochrany spotřebitele Rady Evropy, která definovala pět základních práv spotřebitele, a to právo spotřebitelů na ochranu a pomoc, právo na náhradu škody, právo spotřebitelů na informace, právo na vzdělání spotřebitelů a právo na konzultace a právo být zastoupen.

Autor disertace neopoměl zabývat se základním předpokladem hospodářského úspěchu po odeznění krize, jímž je důvěra spotřebitelů. Zejména v podmínkách Československé (nyní České) republiky, poznamenaných vážnými zkouškami důvěry v dobách druhé poloviny dvacátého století (nacistická okupace, komunistický režim) plní evropské právo, náležitě transponované do práva současného důležitou funkci pro navrácení důvěry ve spotřebitelských vztazích. Autorovi proto nešlo, jaký význam má Zelená kniha o revizi spotřebitelského ~~acquit~~, tedy dokumentu, který má napomoci Evropské komisi určit budoucí podobu právní oblasti, která velkou měrou dopadá na fungování vnitřního trhu.

V návaznosti na právní předpisy České republiky se autor doktorské disertace opřel o Listinu základních práv a svobod. I když to zatím není při aplikaci vnitrostátního práva na spotřebitelské vztahy obvyklé, praxi jistě poslouží, když "objeví" tento základní pramen právní úpravy a nebude se jen opírat o normy, které jsou spíše technické povahy a v mnohých případech vlastně odvádějí pozornost od pramenů, na jejichž základě může spotřebitel práva uplatňovat.

Často se hovoří o spotřebiteli, aniž by si veřejnost, ale také právníci uvědomovali, jaký je obsah tohoto pojmu. Je kladem disertační práce, že se její autor tomuto pojmu věnuje.

Konečně je tu často diskutovaná otázka diskriminace spotřebitele. Zde se ukázalo v praxi, že současná právní úprava sama o sobě sotva dává odpověď na posuzování případů, které se v praxi vyskytují. Autorův odkaz na judikaturu Nejvyššího správního soudu disertační práci přibližuje potřebám praxe.

Přínosná je i závěrečná pasáž, týkající se rekodifikace občanského zákoníku. I když podle současných poznatků další osud již připravené osnovy tohoto základního zákona není zcela jistý, autorovi disertace lze jednoznačně přisvědčit v tom, že nová, připravovaná úprava by měla pokračovat v původním záměru připravované, ale nedokončené kodifikace občanského zákoníku

bývalého Československa z roku 1937, totiž vytvořit modernizovaný standartní občanský zákoník kontinentálního typu s respektem k tradici středoevropského právního myšlení. Již mimo předmět této disertace bude zvážit, zda připravená osnova tomu-
to záměru odpovídá.

Lze uzavřít, že předložená doktorská disertační práce jak po stránce formální, tak i po stránce věcné podmínky kladené na disertaci splňuje. Není vinou autora, že zatím praxe nepřinesla dost takových otázek, které by bylo potřebné řešit z pozice nauky. V každém případě je předložená práce dostatečným podkladem, aby přispěla ke sjednocení rozvíjející se praxe v souladu s právními předpisy Evropských společenství.

Není proto překážek k tomu, aby autorovi disertace byl udělen akademický titul.

JUDr. Oldřich Jehlička CSc.,

V Praze dne 25. čer. ma 2009